

De
repressive og penitentiære institutioner
og de præventive institutioner,
ligeoverfor børn,
i England og Frankrig.

Brudstykke af en beretning til Akademiet for de moralske og
politiske videnskaber i dettes samling d. 11 Januar 1879,

af CHARLES LUCAS.

(Oversættelse fra Frank.¹⁾)

I.

Reformskolerne i England.

De institutioner, som i den sociale og moralske ordens
interesse omfatte børnene, ere af en dobbelt slags og svare
til to systemer, som i principerne og betingelserne for
deres anvendelse må støtte hinanden, men ingensinde
blandes sammen.

¹⁾ Denne artikel findes optaget i Bul. de la Soc. gén. des Pris.
Marts 1879, n:r 3. Den er skreven fra et udpræget fransk stand-

Det ene, det tugtende system (*répressif*) omfatter de institutioner, som ere bestemte til tugt og forbedring for de brødefulde børn.

Det andet, det forebyggende system (*préventif*), repræsenteres af de institutioner af enhver slags, som tage sig af børn, der ere ulykkelige, forladte, fordærvede ved slette vaner eller ved familiens skyld, og som have til opgave at frarive elendigheden, uvidenheden, forladtheden og fordærvelsen såmange som muligt.

I mit arbejde om *le Système pénal et répressif*, offentliggjort 1827, og i et andet om *la Théorie de l'emprisonnement* af 1832 har jeg alt udviklet nødvendigheden af den samtidige beståen af disse to ordninger, den ene tugtende, den anden forebyggende. Jeg har senere i forskellige skrifter og ofte også i mine meddelelser til Akademiet fastholdt, at der må være en dyb skillelinie imellem de to slags institutioner, der repræsenterer de nævnte systemer. Denne grundregel er aldeles ikke overholdt i England, hvor den penitentiære tugt ikke er strengt opretholdt i reformskolernes organisation og hvor det forebyggende system langt fra er godt bestemt og udført i fattighusskolerne og de industrielle skoler.

Lad os først tale om reformskolerne, idet vi kortelig berøre hensigten med dem og deres gerning.

Den første bestemmelse, som i England betegner lov-

punkt og indeholder en meget nærgående og i flere punkter overdreven kritik over de engelske forhold, hvorfor den selv må læses med kritik. Idet den særlig synes fremkaldt ved Enquête-kommisionens beretninger, d'Haussonvilles og Robius udtalelser og er bleven, tildels gennem sine angreb på de engelske forhold, et ivrigt forsvar for de tilsvarende franske, indeholder den dog, udgået fra en så fremragende forfatter, mangen en sandhed, mangen en belæring, som vil kunne bidrage til i almindelighed at belyse de spørgsmål, den omhandler. Da Tidsskriftet i nærværende årgang har meddelt oplysninger om de samme spørgsmål, har Redaktionen anset det for heldigt også at kunne bringe en oversættelse af denne artikel.

givningens omsorg for de unge forbrydere, er loven af 1847 (*Juvenile offenders act*), ifølge hvilken børn, som have gjort sig skyldige i tyveri m. m., når de ere under fjorten år, skulle stilles for sammære domstole ledede af fredsdommere. Disse havde myndighed til at idømme bøder, ikke over tre måneders fængsel med eller uden straffearbejde, og drengespisk. Denne sidste straf udføres, siger d'HAUSSONVILLE, med birkeris, som intet have tilfælles med den berygtede „kat med ni strenge,“ hvis anvendelse er så frygtet af voksne. D'HAUSSONVILLE har selv forvissat sig derom; thi han ved, hvormeget anvendelsen af pisk, som i den engelske opdragelse benyttes selv ved universitetet i *Oxford*, strider imod de franske sæder¹⁾.

Loven af 1847 rørte ikke ved straffebehandlingen og foreskrev heller ikke oprettelsen af nogen særlig afdeling for unge forbrydere i selve fængslerne. Den eneste særlige anstalt for unge fanger, som fandtes på den tid, var i *Pakhurst*, på øen *Wight*.

Når man læser en meddelelse, som for kort tid siden er givet Akademiet af en af dets betydelige korrespondenter, Svenskeren OLIVECRONA, nemlig en udsigt over den gradvise udvikling af de penitentiære agerbrugskolonier i Frankrig, vil man se, hvormeget, alt på dette tidspunkt,²⁾ Frankrig var forud for England. Loven af 5 August 1850 kom i virkeligheden mindre for at tilskynde til end for at sætte lovgivningens stempel på en alt bestående tilstand, nemlig den samtidige tilstedeværelse af offentlige og private kolonier.

Denne engelske lov af 1847, som ikke bragte nogen alvorlig forandring i tilstanden, medførte kun, at tilbage-

¹⁾ Hvis man anser den legemlige revselse i de tugtende anstalter i England for en overdrivelse, må man tilstå, at man kan hebrejde Frankrig et overdrevet filantropisk føleri, når et administrativt reglement i de offentlige og private kolonier har forbudt at give barnet tro slag i hånden med en stok, hvilket kun anvendtes som disciplinær straf.

²⁾ Se Tidsskriftet, anden årgang, side 133—34. (Red. anm.)

faldene blandt de unge forbrydere fordoblede, og man havde hastværk med at få dem op i den nødvendige alder for at skille sig af med dem ved transportation. I 1852 rørte det engelske parlament sig dels på grund af forbrydernes tiltagen hos ungdommen i England og dels foranlediget ved den mærkelige udvikling i Frankrig af de såvel offentlige som private penitentiære agerbrugskolonier for unge fanger. Den kommission, som blev nedsat, forberedte loven af 1854 om oprettelsen af reformskoler, som på ingen måde svarede til straffens fordringer. Disse skoler, som syntes at have lånt det repressive og penitentiære system fra den franske lov af 1850, kom i virkeligheden til at tage fejl af princippet og til at forrykke dets praktiske betydning.

Loven af 1854 bærer spor af de falske ideer, som en velmenende men uforsøgt filantropi havde skaffet udbredelse og gjort populære selv i England. Denne filantropi forlangte, at barnet under fjorten år, hvorledes end dets stilling var, selv om det var forbryder, skulde efter sin alder underkastes en reformerende behandling, som kunde afholde det fra fordrydelsen i fremtiden, istedenfor at straffe det. Spørgsmålet blev såvel ligeoverfor den unge forbryder som overfor det forladte eller forældreløse barn kun et opdragelsesspørgsmål, og systemet, som var anvendeligt på børn af alle kategorier uden forskel, kaldtes det forebyggende system (*préventif*). Jeg tror ikke, at jeg behøver at opholde mig ved at bevise den farlige sammenblanding i et system, som gendriver sig selv. Dog er der en gendrivelse, som jeg undrer mig over, at den ikke er vegen tilbage for, nemlig statistikens.

Når jeg undersøger den offentlige penitentiære statistik i Frankrig for 1875, som udmærker sig ved betingelser for nøjagtighed fremfor den engelske, finder jeg iblandt den tilstedeværende befolkning i anstalterne for unge fanger 10 dømte for mord og forgiftning, 152 for drab og vold, 116 for brandstiftelse, 337 for sædeligheds forbrydelser, 381 for

kvalificeret mord, 4802 for simpelt tyveri og bedrageri. Der-
som man fra den moralske ordens standpunkt ikke må
stille den uskyldige forældrelose sammen med den unge
forbryder, tror man da, at man fra den sociale ordens stand-
punkt kan have fordel af at indskrænke sig til at indtage
den første under et præventiv system, som passer for den
sidste? Kort sagt bør det tugtende system lukkes ude, når
statistikens vidnesbyrd påkalder dets uafviselige og kraftige
mellemkomst i den offentlige sikkerheds interesse, som er
alvorlig truet af den brødefulde ungdoms handlinger.

Den franske lovgivning har med god grund tænkt, at
det var magtpåliggende i anstalterne, som særlig ere bestemte
for unge fanger, at indføre en tugtende ordning, som svarer
til den offentlige sikkerheds lovlige fordringer. Med dette
mål for øje er det, at den er gået frem på følgende måde.

1. Den har først villet dele de unge fanger i to
kategorier, idet den til den ene har henført dem, der ere
dømte som havende handlet med skelneevne, og til den
anden dem, som ere dømte og burde være straffede men
ere frikendte som havende handlet uden skelneevne. Begge
bør underkastes en streng disciplin; men denne disciplin
må have en strengere karakter for de første, som leve i
de korrektionnelle anstalter, end for de sidste, som holdes
i anstalter, som man foreslår at betegne med navnet reform-
anstalter.

2. Lovgiveren vil den samtidige beståen af offentlige
og private anstalter, og han indordner nødvendigvis i de
offentlige anstalter de korrektionnelle, som ere bestemte til
at modtage de udisciplinerede fra reformanstalterne foruden
de børn, der ere dømte som havende handlet med skelne-
evne.

Loven af 1854 har haft til opgave at tillade øvrig-
hedspersonerne, som lede assiserne eller danne den sammære
jurisdiktion, at sende de unge forbrydere, som have gjort
sig skyldige i sådanne forbrydelser som kvalificeret tyveri,
hæleri, brandstiftelse, vold m. m., til de private af staten

anerkendte anstalter for der at underkastes en reformatorsk opdragelse i mindst to år og højst fem år.

Den engelske lov har således indskrænket sig til at låne institutionen med private anstalter for unge fanger fra den franske lov. Den udelukker altså den samtidige beståen af offentlige kolonier eller med andre ord den ret, som staten bør udøve, den pligt, som den bør opfylde som den ansvarlige vogter af den offentlige sikkerhed. Den engelske lov kaster den tugtende ordning overbord, hvis lovlige repræsentant staten er igennem den offentlige koloni, og som den ikke opretholder i den private; deraf følger, at den slet ikke eksisterer. Den engelske lov viser dog en ringe frygt ved kun at arbringe den unge forbryder i private, af staten anerkendte anstalter. Den fastsætter, at forud for anbringelsen skal der gå fængsel i mindst 14 dage (senere nedsat til 10), som i praksis sjelden går op over 4 måneder. Derved begås en anden inkonsekvens forat bøde på den tidligere. Thi hvis reformskolens formål er at unddrage den unge fange fra opholdet i fængslet, hvorfor da begynde med at sende ham derhen.

Hvad der især viser den engelske lovgivers bestræbelse for at banlyse tanken og karakteren af tugt fra de særlige anstalter for unge forbrydere, det er navnet „skole,“ som han har givet disse anstalter, ligesom om det kun drejede sig om elever, der skulle undervises, og ikke om unge forbrydere, hvis handlinger nødvendigvis må hemmes og hvis farlige tilbøjeligheder må tæmmes. I en tidligere meddelelse til Akademiet angående den mærkelige rapport om revisionen af loven af 5 Aug. 1850, som er afgiven af FELIX VOISIN i den palamentariske undersøgelseskommissions navn, har jeg alt gjort opmærksom på den beklagelige misbrug, som man gjorde i England og de Forenede Stater af ordet „skole“ ved at anvende det også på en tugtelsesanstalt. Det er at gøre vold på dette ords særegne betydning og bringe forstyrrelse ind i begreberne og institutionerne.

Den engelske lovgivning har påtaget sig at berøve alt,

hvad der vedkommer de unge forbrydere, karakteren af tugt, så at den såkaldte reformskoles ordning, selv efter d'HAUSSONVILLES erklæring, ikke er forskellig fra den industrielle skoles.¹⁾ Det er kun drengenes forskellige fysiologi, siger han, i den ene og anden slags skole, som gør det muligt at adskille dem. Det er først, når der bliver tale om en frivillig indtrædelse i den kongelige marine, at der drages en skillelinie, og det en dybere end selv i Frankrig, mellem de to forskellige elementer i reformskolernes og de industrielle skoles befolkning. Bestemmelsen, som forbyder elever fra reformskolerne frivillig indtrædelse i den kongelige marine, er i England absolut, medens den i Frankrig ikke berører dem, som have handlet uden skelnevne, og flere af disse, som ere udgæede fra Mettray og Val d'Yèvre, ere blevne dekorerede med den militære medaille. Man går således fra en yderlighed til en anden. Thi i virkeligheden er der en underlig mangel på sammenhæng deri, at man, når der er tale om en frivillig indtrædelse i den kongelige marine, udelukker endogså børn, som have handlet uden skelnevne, medens man, når der er tale om den disciplinære ordning, blander de to så forskellige elementer i reformskolerne og de industrielle skoler sammen.

Ved siden af den maritime opdragelse, som gives ombord på de dertil bestemte skibe, ere reformskolerne såvelsom de industrielle skoler henviste til professionel arbejde eller agerbrug. Og det er ikke blot indeni men også udenfor, at man bestræber sig for at give reformskolens bygninger et smilende præg, som berøver dem aldeles den ydre lighed med en tugtelsesanstalt. Dette er lykkedes i den grad, at

¹⁾ D'HAUSSONVILLES udtalelse vedrører kun de ydre forhold. Det vilde jo desuden være ubegribeligt, at man har oprettet industrielle skoler, når man ikke dermed tilsigtede noget andet end ved reformskolen, og dobbelt at man i så tilfælde gjorde dem ens. De engelske udtalelser ved kongressen i Stockholm om de herhen hørende spørgsmål vidne også imod forfatteren. (Red. anm.)

d'HAUSSONVILLE tøvede, da han skulde ringe på klokken til en af disse „reformskoler,“ fordi han var bange for at tage fejl og komme ind i et landsted hos en hæderlig og velhavende familie.

Man regner 14 pct. tilbagefald blandt drengene i løbet af tre år efter udgangen fra reformskolerne. Dette vilde være det samme resultat som i Frankrig. Men man må huske på, at statistiken i England ikke besidder den videnskabelige tiltro, fordi den mangler garantier for nøjagtighed¹⁾ og autenticitet, som bestyrelsen af den kriminelle retspleje og strafferegistrene (*casiers judiciaires*) give i Frankrig.

I Frankrig er den udgift til den penitentiære tugt af de unge forbrydere, der er pålagt staten som den offentlige sikkerheds årvågne og ansvarlige vogter, ligesom alle ndgifter til den offentlige administration underkastet den budgetære kontrol. Statens tilskud til de private anstalter for unge fanger udgør for øjeblikket 0,75 fr. (54 øre) daglig og stiger for nogles vedkommende til 0,80 fr. (58 øre). I Val d'Yèvre er den daglige bekostning 0,61 fr. (44 øre), altså noget mindre end i de private anstalter. Derimod er den daglige bekostning i de andre fire offentlige kolonier betydelig højere end i de private. Skillelinien er således dragen godt i Frankrig imellem den penitentiære tugts anstalter og velgørehedsanstalterne.²⁾

D'HAUSSONVILLE oplyser, at staten betaler de private anstalter (i England), som ere erkendte af den som reformskoler, for hvert barn 2 sh. om ugen; men han tilføjer, at dette tilskud næppe udgør halvdelen af deres indtægter, som desuden bestå i årlige private og kommunale bidrag.

¹⁾ Se i så henseende en udtalelse af d'HAUSSONVILLE i Tidsskriftet, anden årgang, side 153 nederst. (Red. anm.)

²⁾ I overensstemmelse med denne skillelinie forbød programmet til grundlæggelsen af forsøgskolonien i Val d'Yèvre al bistand fra den offentlige og private velgørehed, og denne regel er fulgt indtil det mindste i de 25 år, da denne koloni bestod som privat anstalt.

Man ser således, at man ikke kan sammenligne de offentlige og private anstalter i Frankrig med reformskolerne i England. De to lande have med hensyn til de principer, som bør herske i den penitentiære tugt og velgørenhed ligeoverfor børnene, fulgt to forskellige veje. Jeg tror, at den, som Frankrig er slået ind på, er den bedste. Men jeg skal derfor ikke miskende, hvor fortjenstfuld et værk reformskolernes gerning er i England. Selv om man må beklage, at det ansvar, som den offentlige myndighed har, ikke er repræsenteret derved, må man ikke desto mindre beundre det private initiativs ædelmodige begejstring, som har ladet disse anstalters antal vokse op til 65, og ingen ærer mere end jeg deres grundlægges opofrelser.

Disse anstalter lide imidlertid af en hovedfejl, som man ikke kan lægge deres stiftere til last; thi den er ene den ansvarlige lovgivers. Denne hovedfejl består i, at de ikke afhjælpe den penitentiære tugts trang og den sociale ordens såvel som den offentlige sikkerheds lovlige fordringer i dette punkt.

Iblandt de unge forbrydere er der et element, som det altid er forekommet mig burde tages i alvorlig betragtning, og det er børn under tolv år, som have begået lovovertrædelser, der straffes med fængsel, og som ikke have været straffede før. I programmet for stiftelsen af kolonien i Val d'Yèvre i 1846 har jeg anset det for rigtigt ikke at sende disse børn til de offentlige og private penitentiære anstalter men at anbringe dem i forbedrende opdragelsesanstalter, som særlig skulle være oprettede for dem. Det er i overensstemmelse med dette princip, at fundatsen for kolonien i Val d'Yèvre bestemmer, at den kun vil modtage unge forbrydere på tolv år og derover. Denne forskrift blev et dødt bogstav, men principet, som havde dikteret den og hvis betydning var undsluppen den franske lovgiver i 1850, har fra administrationens side modtaget en ny og heldig anvendelse, som OLIVECRONA har fremhævet i den meddelelse til Akademiet, som jeg alt har nævnt.

Han omtaler deri den beretning, i hvilken den penitentiære administrations dygtige direktør forelægger det øverste fængselsråd den forholdsregel, som i princippet er antaget, at hellige særlige anstalter til forbedrende opdragelse af unge forbrydere under tolv år, en forholdsregel hvis udførelse allerede er begyndt. To anstalter, i hvilke opdragelsen af disse børn er betroet til barmhjertige søstre, ere blevne oprettede, den ene 1876 i *St. Eloi* nærved Limoges, og den anden 1877 i *Frasnes le Château* nærved Vesoul. Jeg kan kun rose tanken i denne fornyelse men må forbeholde mig de bemærkninger, som jeg vil have at gøre om dens udførelse, når der tilbydes sig en lejlighed til at undersøge de principer, som bør være de ledende ved oprettelsen af disse anstalter for unge forbrydere under tolv år.

Den engelske lovgiver, der ligesålidt i loven af 1854, som den franske i loven af 1850, har tænkt paa disse unge forbrydere, har taget sig sammen i loven af 1866 om oprettelsen af industrielle skoler. Hans opmærksomhed er bleven henvendt paa de unge forbrydere under tolv år; men han har grebet ikke sålidt fejl, idet han har taget dem bort fra reformskolerne og anbragt dem i de industrielle skoler istedenfor at anbringe dem i særlige anstalter. Dette var, som vi snart skulle få at se, at begå en anstødelig og utålelig anomali. Efter min mening skulde den engelske lovgivning hellere for de unge forbrydere på tolv år og derover have oprettet offentlige og private anstalter, hvis samtidige beståen for alvor, ligesom i Frankrig, svarer til den penitentiære tugts fordringer, og til en forbedrende opdragelse af de unge forbrydere under tolv år have anvendt de private reformskoler, som iblandt de bestående bedst egnede sig til denne bestemmelse.¹⁾

Idet jeg gør disse kritiske bemærkninger om den engelske

¹⁾ Forfatteren må altså her, idet han foretrækker den engelske private reformskole for børnene under tolv år, mene, at der dog er nogen forskjel på denne og den industrielle skole. (Red. anm.)

lov af 1854, være det forøvrigt langt fra mig at overse manglerne og hullerne i loven af 5 Aug. 1850. Denne lov fyldestgør langt fra programmet for den penitentiære tugt, som de unge forbrydere må underkastes, således som jeg har aflattet det og som jeg endnu holder fast ved det. For at overbevise sig herom er det nok kortelig at genkalde grundreglerne, som bestemme programmet.

Det indeholder:

1. Bestemmelsen af særlige anstalter for unge fanger fra 12 års til mindst 16 års alder, med ophold i fællesskab og med dag- og natceller til brug i disciplinære forseelser.

2. Den repressive og penitentiære organisation af disse anstalter grundet på foreningen af afskrækkelses og forbedringsprincippet for at forebygge såmange tilbagefald som muligt.

En straf, på mindst et år, grundet på afskrækkelsesprincippet alene, og som følge deraf ren repressiv og anvendelig på voksne fanger, passer ikke på unge fanger

3. Den obligatoriske oprettelse af offentlige anstalter ved staten, som på en gang er indehaveren af den offentlige myndighed, repræsentanten for den sociale orden og den ansvarlige vogter af den offentlige og private sikkerhed, der altfor ofte foruroles af børn som ophavsmænd til forbrydelser, der ere begåede med eller uden skelneevne. Denne forpligtelse er absolut ligeoverfor de dømte, med hensyn til hvilke staten ikke kan overdrage udførelsen af straffeloven til det private initiativ.¹⁾

¹⁾ Ikkeoprettelsen af offentlige anstalter fra den engelske lovgivers side er såmeget mere beklagelig, som de unge fanger, der ved lovene af 1854 og af 1866 ere overgivne til det private initiativ, ere børn, som ere erklærede skyldige i forbrydelse; thi disse love omfatte ikke kategorien børn der ere frikendte og skulle holdes fast som havende handlet uden skelneevne. Dette er en beklagelig anomali. Men det, som gør ikkeoprettelsen af offentlige anstalter endnu uheldigere, er, at artikel 8 i loven af 1866 erklærer, at bestyrelserne af reformskolerne kunne vægre sig ved at modtage unge forbrydere, som ere tilsendte dem efter denne lov. Som følge deraf

4. Delingen af de offentlige anstalter i to klasser under navn af korrektionelle- og reformanstalter:

De første, med en streng disciplin, bestemte for børn, dømt for forbrydelser begåede med skelneeve, og for de genstridige fra reformanstalterne.

De sidste, med en mindre streng disciplin, ere bestemte for børn, der ere dømt og frikendte som havende handlet uden skelneeve.

5. Myndighed for staten til at tilstå oprettelsen af private reformanstalter for børn, der ere dømt og frikendte som havende uden skelneeve begået andre forbrydelser end drab, mord, forgiftning og brandstiftelse, fordi disse ere af en altfor alvorlig natur til at staten ved en privat anstalt kan frigøre sig for det ansvar, som i så henseende påligger den.

6. Råd til staten om at bruge denne myndighed til at fremkalde en hæderlig, nyttig kappestrid imellem de offentlige og private anstalter om den bedste form for og den bedste udførelse af den tugtende og penitentiære opdragelse.

7. Den samtidige beståen af landbrugs- og industrielle anstalter med en såvidt mulig klart udtalt foretrækkelse af de første.

Men det, som skulde være det særegne ved programmet, var landbrugsanstalten (*établissement rural*) på grund af dens betydningsfulde rolle og af det hul, den skulde udfylde, ved den særlige ordning, som den krævede. Hvor man end vil se hen, enten til de to franske og engelske love af 1850 og 1854 eller til de administrative og lovgivningsmæssige bestemmelser, som gå forud for disse to love i Frankrig og udlandet, eller til de i Europa og de Forenede Stater offentliggjorte skrifter, som udtale sig til fordel for anvendelsen af de unge fanger til agerbrug, overalt, hvor dette gives fortrinnet, sker det altid som en anbe-

bliver staten prisgivet de private anstalter, og de unge domfældte, som de negte at modtage, blive i fængslerne for voksne fanger.

faling til at underkaste dem landbrugsarbejde uden nogen-
sinde at angive hvilket, idet man i den grad synes at tro,
at den penitentiære agerbrugskoloni skal tage en avlsgård
til model, så at man endogså ofte giver den navn deraf.

Således havde programmet en fejl at rette, nemlig den
utilladelige sammenblanden af den penitentiære agerbrugs-
koloni med en avlsgård, og et hul at udfylde, nemlig de
særlige betingelser for den penitentiære kolonis ejendom-
melige drift. Derfor ere landbrugsanstalterne i dette pro-
gram genstand for teorien om barnets forbedring ved
jorden og jordens ved barnet. Denne teori går ud fra
den altfor miskendte kendsgerning, at medens man, således
som i avlsgården, benytter sig af alt det, som kan for-
mindeske udgifterne til håndkraft, selv ved hjælp af maskiner,
så søger man derimod i den penitentiære koloni de mest
ejendommelige fremgangsmåder ved kultiveringens for at
drage fordel af håndkraften. Her er altså to forskellige
og endogså hinanden modsatte udgangspunkter og systemer.

Jeg forbeholder mig i en særlig meddelelse at frem-
stille principerne, midlerne og betingelserne for anvendelsen
af denne teori. Her skal jeg indskrænke mig til at sige,
at den fra et moralsk og fysisk synspunkt støtter sig på
landlivet, som giver de bedste garantier for sjælens og
legemets sundhed; fra et økonomisk og finantsiel synspunkt
på anvendelsen af de unge fanger til bearbejdelsen af jorden
for derved at frembringe den højeste værdi, som først skal
give grundlæggerne deres lovlige vederlag, og som desuden
lader kolonien bidrage til forøgelsen af landets rigdom på
agerland ved at bringe udyrkede og frugtbare jorder i kultur;
fra et professionel standpunkt på fortrinnet ved at bringe
udtørrede sumplande i kultur, som give lejlighed til at for-
ene dyrkningen af urter og have dyrkningen med kornavl
og således byde en vid horizon for en forskelligartet pro-
fessionel undervisning; den store fordel deraf er, når løs-
ladelsens øjeblik kommer, at den gør det muligt for kolo-
nisterne, som vende tilbage til byerne, der alle have

haver og flere omgivende sumplande at opdyrke til det daglige forbrugs behov, at finde midler til at ernære sig og blive dygtige i det, de have lært; endelig fra håndgeringens standpunkt på valget af kulturer, som kræve lugning, ophakning, gravning og fordre den meste håndgering således som dyrkning af vinstokken og endnu bedre gartneriet og dyrkning af urter; endvidere på det fortrin, i opdyrkningen af udtørrede sumplande at give ligesom det ved sine frembringelser mest lønnende og for barnet mest passende arbejde, når der tages hensyn til alderne og de dertil svarende kræfters ulighed.

Man vil således se hvilken betydelig rolle landbrugsanstalten spiller; thi medens den industrielle anstalt indskrænker sig til at konkurrere med landbrugsanstalten i at forhindre tilbagefald, er denne kaldet til ikke blot at lade landets moralitet vokse ved at formindske tilbagefaldene, men også dets rigdom på dyrket jord ved at hringe udyrkede og frugtbare jorder under kultur.

Vi skulle endnu til programmet føje den vilkårlige løsladelse af den unge fange for ved benyttelsen af denne at lære ham den gode brug, han kan gøre af den endelige frigivelse: en udmærket målestok, når man går frem med al mulig omsigt, men som jeg dog ikke, da jeg rådede til den, troede bestemt til at få den udstrækning, som man nu vil give den, og som jeg ikke kan lade være at nære nogen frygt for¹⁾.

Endnu skulle vi fremhæve en anden udmærket institution, nemlig patronageselskaberne for de børn, der løslades enten vilkårligt eller endeligt.

¹⁾ Således tillader loven af 1866 i § 18 bestyrerne af reformskolerne efter 18 måneders ophold at tilstå vilkårlig løsladelse.

Her handles ikke om børn, der ere frikendte som havende handlet uden skelneevne, men som ere dømt som skyldige i forbrydelser, og her er altså atter et tilfælde, hvor den engelske lovgiver overlader udførelsen af straffeloven til det private initiativ.

Se, således er uddraget af programmet for de unge fanger på over 12 år og til under 16 år.

Hvad børnene under 12 år angår, som ikke tidligere have været straffede, anbefaler programmet oprettelsen af forbedrende opdragelsesanstalter.

Hvad der i dette program giver mig nogen tillid det er, at det skyldes, ved siden af theoretiske studier, den praktiske erfarings værdifulde lærdomme, som jeg i min 33 årige virksomhed som generalinspektør og formand i generalinspektøernes fængselsråd har kunnet samle i den penitentiære administrations omfattende værksted ligesom i den mere begrænsede, men mere særlige og rent personlige virksomhed nemlig i patronageselskabet for unge løsladte i Seinekredsen og i forsøgskolonien Val d'Yèvre. Denne var endnu altfor ufuldstændig og uudviklet til at fortjene navn af mønsteranstalt, da jeg ved blindhed efter 25 års forløb nødtes til at opgive min virksomhed ved den; men jeg tror, at de samlede resultater, navnlig de som vedrøre den landlige ordning, i det mindste kunne berettige til at nævne denne anstalt som en kendsgerning, der kan blive et præcedens for forsøget af teorien om barnets forbedring ved jorden og jordens ved barnet.

En del af dette program findes i loven af 1850, men en større del findes der ikke, fordi dets principer i punkter af betydning ikke stemme overens med dem i den franske lov af 1850 og i den engelske af 1854, navnlig i grundreglen om de offentlige anstalters overvægt. Den franske lov har ved sin overdrevne foretrækkelse af private anstalter gjort den offentlige til en undtagelse, og den engelske lov har aldeles udelukket den.

Dersom Frankrig, hvad man har sagt,¹⁾ ikke besidder det praktiske greb på livet i fællesskab, som det i England er lykkedes at give vidnesbyrd om ved foreningen af disci-

¹⁾ Se Tidsskriftet, anden årgang, side 143. nederst. (Red. anm.)

plin og frihed, kan man dog ikke miskende, at det har gjort nogle fremskridt i så henseende i organisationen af agerbrugskolonier for unge fanger, idet det har indrømmet den nødvendige frihed til ydre landarbejder uden at ofre fordringerne til årvågenheden og den penitentiære tugt.

II.

Fattighusskolerne.

(Les écoles des workhouses)

Straffelovgivningens ufuldkommenhed var ikke den eneste årsag, som den bekendte kommission af 1852 tilskrev udviklingen af brødefuldheden hos børnene. Den pegede også på en anden, nemlig den dårlige opdragelse, som gaves de fattige børn i fattighusene, og bidrog til indførelsen af ganske betydelige forbedringer deri. Den lovmæssige ordning af fattigvæsenet siden 1602 er et sår, som England uophørlig søger at bøde på med anstrengelser, der siden 1834 ikke have været uden frugter. Loven af 1834, som foreskrev adskillelsen af de forskellige elementer i fattighusenes befolkning, tillod samlingen af de børn, der vare komne til fattighuset med forældrene eller på grund af deres trang og forladthed, i en særlig afdeling. Dette var en første og betydningsfuld forbebring, som d'HAUSSONVILLE fremhæver, idet han gør opmærksom på, at fattighuset havde den grove fejl at indgive barnet den opfattelse, at den anstalt, som beskyttede dets barndom, også vilde kunne tjene til tilflugtssted i alderdommen efter et tøjlesløst og uordentligt liv.

Det blev derefter af vigtighed at oprette særlige skoler udenfor fattighuset, hvilke man fortrinsvis anbragte på landet for at styrke det fattige barns sundhed, der altfor ofte er svækket af ulykken, ved en ren og sund luft. Denne nyttige

ordning, som oversteg et enkelt sogns kræfter, kan iværksættes af flere sogne i forening, og England tæller således i øjeblikket omtrent 60 særlige skoler (*union schools*).

For at opnå endnu et fremskridt i fattigskolernes ordning forlangte man forøgede midler til en forening af flere *unions* og til at bygge fællesskoler for, som da fik navn af distriktsskoler. Lovene af 1845 og 1848 have givet den lokale bestyrelse udstrakt myndighed til at afgøre de vanskeligheder, som kunne forstyrre det gode forhold imellem *unionerne*. Hvis man vil kende den sidste form for en god skoleopdragelse i England, så skal man, siger d'HAUSSONVILLE, ikke besøge en særlig men en distriktsskole. Men han beklager, at man ikke altid har forstået at værgе sig imod arkitektonisk luksus udvendig og kostbare indretninger indvendig. Deri mener han man må søge forklaringen af den store ulighed i udgifter til et barns undervisning i Londons 13 *unions*, hvilke stige fra 412 fr. til 920 fr. om året for et barn. Indretningen af distriktsskolerne opfylder med en beundringsværdig omhu alle hygieniske betingelser; men man begår den fejl, som, overalt hvor man vil give opdragelse, er tilstrækkelig til at neutralisere virkningen; man samler for mange børn sammen. Distriktsskolernes antal er 9, hvoraf 5 i London. Den mindste af dem besøges af mere end 800 børn og den i Sutton af mere end 1500 børn. Denne sammenhobning er i mine øjne nok til at give de særlige skoler fortrinnet for distriktsskolerne; thi ved skolernes organisation gælder det mere om at stræbe efter en moralsk forbedring end efter den materielle organisation.

Et af de uheldigste resultater af fattigbehandlingen i England er, at antallet af fattige er steget som følge af fattigdommens arvelighed. Det er ikke alene individerne, men også slægterne følge efter hinanden i asylerne, der ere åbne for fattigdommen. Man angriber altså en af ondets ældste rødder, når man forbedrer skolerne for fattighusenes børn.

Ved at formindske fattigdommens arvelighed, som viser

sig på fattighusenes registre i navnene på de samme familier, som man ser optræde der, har organisationen af de forbedrede skoler for fattige børn vistnok bidraget sit til formindskelse af fattigdommen, som efter d'HAUSSONVILLE i tyve år er gået ned fra 940552 til 752887 individer i England og Wales. Ligeledes må man antage, at den forbedrede opdragelse af de fattige børn ikke har kunnet undlade at have en heldbringende indflydelse på bevægelsen i barndommens brødefuldhed.¹⁾

III.

De industrielle skoler.

Man bebrejdede loven af 1854, som indførte reformskolerne, at den ikke sendte de vagabonderende og tiggende børn derhen, og d'HAUSSONVILLE lykønsker den engelske lovgivning til at den har udfyldt dette hul ved loven af 1866, hvorved den industrielle skole stiftes. Deraf kan man altså slutte, at den industrielle skole er en institution, som er bestemt for de vagabonderende og tiggende børn. Men det forholder sig ikke således. Den er bestemt til at modtage alle de børn, som have fællesnavnet „*Arab boys*“. De elementer, der henføres hertil, ere følgende: 1. Vagabonder og tiggere på 14 år og derover; 2. forladte og forældreløse; 3. børn uden passende forsorg; 4. børn hvis forældre ere i fængsel; 5. børn som unddrage sig fædremyndigheden; 6. børn der vise sig trodsige i fattighusskolerne; 7. endelig de unge forbrydere under 12 år, som have begået en lovovertrædelse, der kan medføre fængsel og som

¹⁾ Opdragelsen i fattigskolerne skal være lykkedes mindre godt for pigernes vedkommende, som strande på prostitutionen, der ikke er underkastet noget hemmende tilsyn i England.

ikke før ere blevne dømt. Af så forskellige elementer består befolkningen i de industrielle skoler. Hvad nu fremgangsmåden ved barnets indsættelse og dommerens myndighed i så henseende angår, tilkender loven af 1866 de øvrigheds personer, som danne den sammære jurisdiktion, ret til at befale, at alle disse børn skulle indsættes i en anerkendt industriel skole så længe, som øvrigheden forud bestemmer. Efter lovens bestemmelser har enhver ret til at bringe et barn, der hører til en af disse så talrige og ubestemte kategorier, for øvrigheden. Efter så ofte at have hørt oprettelsen af de industrielle skoler rose som en filantropisk institution, der gjorde England ære og burde efterlignes i andre lande, er det ikke uden en følelse af mistro til mig selv at jeg føler mig tilskyndet af en uimodståelig overbevisning til en meget afvigende bedømmelse. På hvilket standpunkt jeg end stiller mig, enten jeg tager hensyn til de så uensartede elementer i de industrielle skolers befolkning, eller til det hastværk hvormed en anormal fremgangsmåde griber barnet på gaden for at bringe det for dommeren, eller til dommerens diskretionære myndighed til at bestemme varigheden af barnets ophold i den industrielle skole, så kan jeg ikke dele de lovtaler, der ere holdte over denne institution.

Hvorfor blande de forladte og forældreløse børn med dem, der have de fordærvelige vaner at flakke om og at tigge? Hvorfor sætter man, sammen med den unge forbryder under 12 år, som har begået en lovovertrædelse, der fordrer straf af fængsel, barnet, som er uden passende beskyttelse, og den mindreårige, som trodser fædremyndigheden, medens i Frankrig selv navnet på dette barn ingensinde må findes på den anstalts registre, hvor det holdes isoleret i den tid, som fædremyndigheden har bestemt uden at overskride maximum af tiden, som loven fastsætter.

Jeg har spurgt mig selv, hvad man har ment med navnet: industriel skole. Er det, således som man efter benævnelsen skulde tro, en skole til professionel under-

visning i et eller flere håndværk? Jeg ved det ikke, thi d'HAUSSONVILLE nævner ikke de industrigrene, som læres eller som udøves der. Dersom det er i de industrielle skoler som i de særlige skoler og distriktsskolerne for fattige børn, hvor man kun anvender to almindelige håndværk, skrædderi og skomageri, vil den professionelle undervisning spille en noget tarvelig rolle. Af de 118 anstalter, som i 1876 fandtes i England under navn af industrielle skoler, vare flere rene agerbrugsskoler, og betegnelsen industriel skole bliver derfor unøjagtig særlig ligeoverfor de sidst nævnte. Hvad er da en industriel skole, når den ikke er, hvad navnet lader formode? Den er på én gang et samlingssted for tiggere, siden man sender tiggere og vagabonder derhen; en reformskole, siden den modtager unge forbrydere; en anstalt for forældreløse, siden man bringer sådanne og forladte børn og børn uden passende forsorg derhen;¹⁾ en anstalt til hævdelse af fædremyndigheden, siden den modtager mindreårige, som unddrage sig denne myndighed, i lighed med den institution, hvis grundlæggelse er en ære for Hr. DEMETZ minde, han som har villet knytte denne nyttige stiftelse til anstalten i Mettray men uden nogen sinde at blande dem sammen. Der er noget i denne kørsammen af børn med så forskellige forhold og så forskellig moralitet, som støder min moralske og praktiske sands. Men bestemmelserne i loven af 1866. som ordne fremgangsmåden ved barnets pågribelse og stillen for dommeren, såre ikke mindre min retsfølelse. Hvorledes kan man forstå denne ret, der er givet enhver, til at tage ethvert barn af de nævnte kategorier og bringe det til øvrigheden? D'HAUSSONVILLE tilstår selv, at en slig fremgangsmåde vilde oprøre

¹⁾ Her er en misforståelse fra forfatterens side, således som det også fremgår af de engelske udtalelser på kongressen i Stockholm. Kun forsåvidt de forældreløse og forladte børn tigge og flakke om eller begå en lovovertrædelse i en alder af under 12 år, sendes de til den industrielle skole, i modsat tilfælde til fattighusskolerne. Se Tidsskriftet, anden årgang, side 144. (Red. anm.)

den offentlige følelse i Frankrig. Jeg erklærer med god samvittighed, at det er mig umuligt i oprettelsen af de industrielle skoler at se et vidnesbyrd om en civiliserende statsstyrelse og opfyldelsen af et humanistisk program.

Jeg kan ikke forstå denne ordning uden ved at henføre den til den befrielsespolitik, hvoraf England lod sig henrive, da det vilde skille sig af med sin forbryderiske befolkning ved transportation til straffekolonier. Denne transportation var kun en udvej og de industrielle skoler ere heller ikke andet. Fra det synspunkt bliver alt forståeligt og forklarligt. Målet, som skulde nås, var at befri Londons gader fra alle disse børn, som man, som før sagt, betegnede ved fællesnavnet „*Arab boys*.“ Uden at opholde sig ved alle disse børns forskellige forhold og moralitet har man målt dem med den samme alen, og i dette land, hvor man sædvanlig forstår så godt at hævde agtelsen for den personlige frihed, har man ofret de elementære principer for det endelige resultat, som man har villet opnå. Men jeg kan endnu mindre forstå, at der i England har dannet sig selskaber, hvis agenter gribe børnene på gaderne og føre dem for øvrigheden og derfra til den industrielle skole.

De industrielle skoler, som have bestået i de sidste ti år, have følt nogle af de mangler, hvorunder deres organisation lider. D'HAUSSONVILLE har med den vante upartiskhed ikke søgt at lægge skjul derpå. Man har erkendt, at det var et altfor energisk middel til at sikre sig børneopdragelse for en del på statens bekostning, og at man ved at gøre altfor lidt regning på forældrenes autoritet på samme tid fritager dem for en hellig pligt. Under indflydelse heraf er det, at loven af 1876 om den elementære undervisning har foreskrevet oprettelsen af industrielle dag-skoler,¹⁾ hvor børnene skulle holdes til at gå efter øvrig-

¹⁾ Se Tidsskriftet, anden årgang, side 145. (Red. anm.)

hedens ordre, hvor de få føde, industriel undervisning, men hvorfra de hver aften vende hjem til deres forældre.

For at hjælpe så meget som muligt på den fejl at lade staten bære de udgifter, som med rette påhvile forældrene, har loven af 1876 givet statskassen myndighed til hos forældrene at søge tilbagebetaling af de summer, som deres børns undervisning har kostet, når de ere istand til at betale dem. Den sum, 318674 kr., som således tilbagebetaltes i 1876, viser, hvilket betydeligt antal forældre der, som d'HAUSSONVILLE siger, støde deres børn ind i det ondes svælg for at befries ved statens hjælp for deres opdragelse.

De industrielle skoler, som bestå i overensstemmelse med loven af 1866, kaldes *certified* på grund af det certifikat, som gives dem og som giver dem ret til en understøttelse af staten og til bidrag af forældrene.

Det er ubestrideligt, at formålet, hvorfor de industrielle skoler oprettedes, for endel er bleven nået, og at de såkaldte *Arab boys* ere blevene færre i Londons gader. Men det er kun en materiel og negativ virkning. Betragter man under ét midlerne, hvortil man har måttet tage sin tilflugt for at opnå det, kan man kun sige, at resultatet retfærdiggør midlerne.

IV.

De unge vagabonder og tiggere.

Mangelen af særegne anstalter for unge vagabonder og tiggere er en lakune, som d'HAUSSONVILLE bebrejder Frankrig, og for at udfylde den, råder han til at låne de industrielle skoler fra England. Således som jeg nylig har vist, synes den industrielle skole mig fuldstændig berøvet karakteren af en særlig anstalt for vagabonderende og tiggende

børn. Men spørgsmålet drejer sig ikke om at låne en slig institution, som slet ikke er til, fra England men om at komme på det rene med, om der er grund til at skabe den i Frankrig. Der findes i Frankrig anstalter, som under benævnelsen *depôts de mendicité* ere bestemte til at forebygge tiggeri; men de ere ikke særligt oprettede for børn og findes ikke i alle departementer. Tiggeriet er kun genstand for revselse (undtagen for tiggerne af sædvane og de arbejdsdygtige) på de steder, hvor slige anstalter findes. Men straffeloven erklærer vagabonderingen for en brøde (*délit*). Benyttende denne lidet brugelige positive form, der, som d'HAUSSONVILLE med god grund siger, lader skimte brødens temmelig vilkårlige karakter, i det mindste i teorien, bestemmer lovgiveren begrebet vagabonder således: „de, som ikke have fast bolig eller midler til opholdet og som sædvanligvis ikke have nogen beskæftigelse.“

Såsnart vagebonderingen er opstillet som en brøde, kan man ikke gøre Frankrigs anstalter for unge forbryderes penitentiære tugt den samme bebrejdelse, som henvendes til den engelske lovgivning, at den ikke i loven af 1866 har medtaget de vagabonderende børn blandt reformskolens elementer.

Man kan sige det samme om børn, som give sig af med at tigge. Tiggeranstaltnes organisation er ikke en sådan, at man må beklage, at de ikke ere blevne almindelige i Frankrig. Barnet som gør en vane af at tigge, egner sig ikke mindre til at anbringes i en penitentiær tugtanstalt. Det er imidlertid ikke mod mangelen af anstalter man skal vende sig, når man ser antallet af børn, der gør en vane af at flakke om og tigge, vokse, men mod fejlen ved den retslige forfølgning. Det er givet, at retsforfølgningen for at hemme omflakken og tiggeri ikke sker med den samme årvågenhed, den samme regelbundethed, som når der er tale om andre almindelige lovovertrædelser.¹⁾ Dette

¹⁾ Se Tidsskriftet, anden årgang, side 140. (Red. anm.)

kan forklares på dobbelt måde. Den ene er, at øvrigheden, som ikke godt kan stille den konventionelle opfattelse af brøden i omflakken og tiggeri lige med rapseri og tyveri, forøvrigt ikke er aldeles beroliget ved foreningen af disse to forskellige kategorier af unge forbrydere i de samme anstalter. Denne grund fortjener at tages under alvorlig overvejelse. Således stiller det sig ikke med den anden, som består i, at man af frygt for sammenhobning i de særlige anstalter for unge fanger foreskriver ophævelsen af retsforfølgningen af de unge gadestrygere og tiggere, som da til en tid ustraffede kunne hengive sig til udøvelsen af deres slette vaner. Det er en beklagelig praksis, som kun kan svække agtelsen for loven og domstolen. Jeg vil yderligere mene, at det er på tiden at modarbejde den gamle og uheldige administrative tradition, som ikke lægger megen vægt på nytten af opholdet i de særlige anstalter for unge forbrydere og således lader gadestrygere og tiggere, som man kun modtager i anstalterne for unge fanger, forsåvidt som der er plads, blive uberørte af disse.

Man smigrer sig med at opnå en dobbelt økonomi i budgetær interesse nemlig med hensyn til omkostningerne ved oprettelsen og udgifterne til føde og ophold. Men man tænker ikke på, at man istedenfor at formindske børns forbryderiskhed, som omflakken og tiggeri stå i så nært forhold til, begunstiger en gradvis udvikling af denne forbryderiskhed, hvilken man da henfører til mangel på indflydelse hos den penitentiere tugt istedenfor til denne beklagelige tradition, som ofrer den moralske og sociale interesse for den budgetære.

Hvad grænsen angår, som man må drage imellem det barns moralitet, som er dømt for små tyverier og bedrageri, og gadestrygerens og tiggerens, vilde man udsætte sig for overdrevne konsekvenser, hvis man ikke rådspurgte de praktiske iagttagelser. Disse vise for det første, at mange af de børn, som for omflakken og tiggeri ere sendte til anstalterne for unge fanger, alt have begået mindre tyverier. Men det

som man overhovedet må forlange af den praktiske iagttagelse, det er oplysningen om forholdet mellem virkning og årsag.

Omlakken og tiggeri opstå som alt sagt af elendigheden, af forladtheden, ved familiens egen medskyld og endelig instinktmæssig. Gadestrygere og tiggere kunne deles i tre afdelinger. Der er først dem, som jeg kalder de tilfældige unge gadestrygere og tiggere, som ifølge elendighed og forladthed kun ved tilfældighedens magt give sig hen til omlakken og tiggeri. Deres stilling gør fordring på den velgørende beskyttelse af personer og institutioner, som ofre sig for at tage sig af de forladte børn enten ved at sætte dem i lære eller ved at lade dem få en landbrugs- eller industriel opdragelse i en anstalt for forældreløse. Derefter komme de, som jeg kalder gadestrygere og tiggere af vane, ikke blot på grund af elendighed og forladthed men også på grund af familiens medskyld, fordi den har fordærvet dem ved slet opdragelse og slette eksempler. Det er for disses vedkommende meget magtpåliggende, at den tugtende og penitentiære disciplin lægger sig imellem for at holde dem tilbage fra en tilbøjelighed, som vil føre dem til forbrydelsen. At sende dem til private reformanstalter eller til sådanne, der ere bestemte for unge fanger, er en velgerning imod dem, thi derved kan deres fremtid frelses. Den tredie slags ere de gadestrygere og tiggere, som jeg kalder forhærdede, fordi de, ved siden af en indgroet vane til at flakke om og til at tigge og familiens fordærlige lærdomme og eksempler, tillige ere fordærvede af deres slette instinkter. Disse bør dømmes til indsættelse i korrektionsanstalterne for unge fanger. Det er naturer, som sætte sig imod at vænnes til arbejde og regelmæssighed ja selv mod at underkaste sig. Imod dem er det om at gøre at kunne anvende en kraftig, tugtende penitentiær disciplin med fare for at se frøet til forbrydelsen, som ligger i deres farlige fortid, skyde op,

Administrationen har ofte i Frankrig henvendt sig til

bestyrerne af de offentlige og private penitentiære anstalter for unge fanger med forespørgsler for at lære de erfaringer, som de have gjort ved behandlingen af gadestrygere og tiggere i disse anstalter, at kende. Jeg har set flere af disse forespørgsler, og jeg har derved kunnet forvise mig om, at spørgsmål og svar kun stemmede lidet overens, fordi man på den ene side lagde vægten på de tilfældige gadestrygere og tiggere, på den anden side på de forhædede. På samme måde er det meningen hos bestyrerne af anstalterne, at administrationen har altfor gode tanker om dem, medens denne mener, at bestyrerne gå til den modsatte yderlighed. Jeg tror at man havde forstået hinanden bedre, hvis forespørgslerne havde henledet opmærksomheden på enhver af de tre kategorier, som jeg har opstillet, istedenfor at tale om gadestrygere og tiggere i almindelighed.

Altså vagabonderingen såvelsom tiggeriet af vane er en brøde (délit). Jeg gør ikke fordring på at straffeloven i så henseende skal forbedres, men således som den er, skal den agtes og udføres. Barnet, som gør en vane af at stryge om og tigge, skal forfølges og dømmes som en forbryder, og efter dommen sendes til en anstalt for unge forbrydere, fordi det henhører til denne kategori. Man kan ikke sige, at der er et hul i de tugtende og penitentiære institutioner i Frankrig med hensyn til omflakkende og tiggende børn, thi vi mangle ikke disse institutioner, men de ere utilstrækkelige. Når velgørenheden ikke tager barnet op på gaden ved dets første skridt i denne slemme vane, så er den tugtende og penitentiære anstalt der for at rette det, og det er den ulovmæssige undladelse af at forfølge og straffe, som frembringer et hul i lovens udøvelse, som ikke findes i loven selv. Det er let at komme tilbage til lovmæssigheden ved at oprette særlige anstalter for unge forbrydere under tolv år, som ville give plads i de offentlige og private anstalter til gadestrygere og tiggere

Slutning.

Endelig kommer jeg da til grænsen for det overblik, der har været så hurtigt og dog så vidstrakt på grund af den uhyre horisont, som en sammenlignende undersøgelse af de væsentligste institutioner, som danne og karakterisere den repressive og penitentiære og den præventive ordning ligeoverfor barndommen, i England og Frankrig, bør omfatte, og jeg tror at være berettiget til at gøre den slutning, at Frankrig ikke står lavest.

Den engelske regering gør ingen forskel på de forskellige anstalter ligeoverfor barndommen. Den overlader dem alle til private og indskrænker sig til at bekræfte deres tilstedeværelse ved et certifikat, idet den blot forbeholder sig ret til tilsyn men uden at beskæftige sig med de forskellige principer for den disciplinære ordning, der skal lede disse to slags anstalter. Af denne forglemmelse fra statens side af den ret, den har at udøve, og den pligt, den skal opfylde som repræsentant for den offentlige sikkerhed, der ofte bringes i fare af forbrydelser begåede af børn, følger at systemet for den penitentiære tugt, som hviler på en nøje og inderlig forening af afskrækkelsens og forbedringens principer, ikke kan finde en organiseret disciplin i Englands reformskoler.

Afskrækkelsens princip, som der ingen forpligtelse hviler på, er ofret for forbedringens, som det private initiativ udelukkende tror sig kaldet til at give sig af med i reformskolerne. Der er således intet repressiv system i England ligeoverfor barndommen. Der findes kun et præventiv system, overalt det samme, hvis ensartede disciplin udstrækkes uden forskel til den unge forbryder og den uskyldige forældreløse.¹⁾

Hvad det præventive system angår, bliver man ganske

¹⁾ Se bemærkningen side 180 under linien. (Red. anm.)

vist slået af velgørenhedens virksomhed i England, når man ser de anerkendte industrielle skoler løbe op til 118 i 1876, og antallet af dem, der ikke få understøttelse, er endnu betydeligt større.¹⁾ Men i denne brogede mangfoldighed af anstalter kan man ikke finde noget rede hvevken i tanker eller handlinger, der tillader en at fatte det mål, som man forfølger, som om det ejendommelige ikke var betingelsen for virksomheden såvel i velgørenheden som i alt andet. Forgæves har jeg søgt efter særlige anstalter for gadestrygere og tiggere, for forældreløse og for forladte børn, hvilke sidste anstalter ere så udbredte i Frankrig, dog langt fra i tilstrækkeligt antal, under navn af landbrugs eller industrielle orfelinater. Jeg har forgæves søgt efter anstalter udelukkende bestemte for børn, der sætte sig op imod forældremyndigheden, og særlige asylter for unge forbrydere under tolv år, som ikke have været straffede før. De anstalter, som i England ere bestemte til at holde barnet fra forbrydelsen, idet de såvidt muligt rive det bort fra elendigheden, uvidenheden, fordærvelsen og forladtheden, synes mig ikke at vise nogen enhed, hvorunder de kunne indordnes, og sete hver for sig mangle de altfor meget ejendommelighedens indflydelsesrige betingelser.

Man kan alligevel ikke miskende den omsorg, hvormed England har organiseret den elementære skoleundervisning ved loven af 1876 og både før og efter denne lov har indført den i fattighusskolerne, i distriktsskolerne, i de industrielle- såvel som i reformskolerne. Men fordi den elementære skoleundervisning bør findes i alle disse anstalter, bør man ikke drage den slutning, at anstalterne alle uforanderlig skulle kaldes skoler, som om man ikke havde villet gøre sig den ulejlighed at se forskellen i deres bestemmelse. Denne misbrug af navnet har nødvendigvis medført beklagelige konsekvenser.

Hvad elendigheden angår, har England snart i tre år-

¹⁾ I London alene findes 61 og i hele Storbritannien og Irland 199. (Red. anm.)

hundreder bestræbt sig for at formilde de sørgelige følger af fattigbehandlingen, som på én gang har frembragt den organiserede og arvelige fattigdom. Det vilde være uretfærdig at overse de forbedringer, som ere foregåede i de fattige børns behandling og opdragelse ved oprettelsen af fattighusskolerne, de særlige skoler og distriktsskolerne, som i det mindste i England og Wales har hemmet forøgelsen af fattigdommen og udbredelsen af dens arvelighed.

De institutioner, som i Frankrig høre til den repressive og penitentiære og til den præventive ordning ligeoverfor børn, have uden tvivl mange ufuldkommenheder. De have ikke været genstand for en forud lagt plan; men der er dog mere orden i tanke og udførelse. Det er af den grund, at tilstanden i Frankrig synes mig at måtte foretrækkes for den i England.¹⁾

Jeg kommer nu til de præventive institutioner i Frankrig, som søge at bevare barnet for forbrydelsen.

Den vej, som disse må følge, er at yde sjæl og legeme den fysiske, professionelle, intellektuelle, moralske og religiøse bistand. Jeg kan ikke her opregne de mange forskellige institutioner, som i Frankrig høre hertil. Men det må være nok at anføre nogle for at vise, at de i forening eller hver for sig forfølge det mål, som de skulle tilstræbe. Jeg skal således nævne plejestiftelsen for små børn, asylet, skolen, arbejdsstuen og de forældreløses hjem. Endelig har det præventive system sine selskaber, ligesom det repressive og penitentiære system, for at bevare barnet fra at falde.

Her må jeg imødegå bebrejdelsen for intet at have sagt om de institutioner, som vedrøre de unge piger. Når jeg hidtil har tiet om disse, er det sandelig ikke for at udelukke det mest brugelige element i min sammenlignende undersøgelse; det er tværtimod i det punkt, at resultaterne efter d'HAUSSONVILLES mening ere mindst tilfredsstillende i England. Men disse institutioner have en altfor stor

¹⁾ Se enquête-kommissionens bemærkninger om forholdene i Frankrig i Tidsskriftet, anden årgang, side 139. (Red. anm).

betydning til at der kan tales forbigående om dem, og jeg har villet forbeholde mig lejlighed til at underkaste dem en særlig undersøgelse.

De institutioners historie, som i Frankrig slutte sig til den præventive ordning ligeover for børn, er endnu ikke bleven skreven, og det er dog nødvendig, at det sker. Man vil først bemærke en fortjeneste, som særlig tilkommer Frankrigs præventive såvelsom repressive og penitentiære institutioner, nemlig at enhver har fået det navn, som er eget for den til betegnelsen af dens formål. Skolen bliver på sin plads og bevarer den rolle, den har for undervisningen. På den anden side må man blandt andet, som man ikke lægger vægt på, beklage med grund den offentliggørelse, som knytter sig til fortællingen om enhver forbrydelse og som bidrager ved sin smitte til den voksende brødefuldhed. Man bør i det mindste lade denne sørgelige indflydelse af offentliggørelsen af det slette opveje af beretninger om det gode og ikke give forbrydelsen udelukkende privilegium på at opfordre til efterlignelse.

En udmærket institution er der, hvis nyttige foranstaltninger jeg gerne vilde se omtalt offentlig for derved at udbrede dens organisation og velgørende indflydelse. Jeg tænker her på orfelinaterne såvel landbrugs som industrielle, uden dog at lægge skjul på min forkærlighed for de første. Jeg ønsker ganske vist ikke at drage velgørenhedens sædvanlige gavmildhed bort fra milde stiftelser og hospitaler. Jeg vil blot sige, at denne gavmildhed vilde ikke have et mindre fortjenstfuld formål i orfelinaterne.

Den oplyste velgørenhed, som ikke lader sin omsorg blive kold for nogen af de ulykkelige, som den omfatter, kan ikke godt undlade at spørge om oprindelse og ansvar. Imellem de ulykkelige møder den altfor ofte nogle, hvem man selv må tilskrive deres tøjlesløse og uordenlige liv. Men hos det stakkels barn, hvem døden har berøvet fader og moder og som står ene i verden, kan ingen fejl i så henseende dadles. Dets ulykke berettiger det i højeste grad til hjælp.

En af hovedfejlene ved de repressive og penitentiarer og de præventive institutioner ligeoverfor børn i England er den sammenblanding, som stammer fra navneenheden og den indre ordning. Disse institutioner vidne ganske vist ikke i Frankrig om en rationnel udvikling af en forudlagt plan; men der er dog en vis metode tilstede, som lader skimte i deres hele sammenhæng forbindelsen imellem dem og målet for enhver af kategorierne med deres forskellige benævnelser, der ere karakteristiske for deres forskellige bestemmelse. Noget andet er det i England, hvor den indre ordning ligesom navnet er det samme for alle de forskellige kategorier.

En anden hovedfejl, som er en følge af den foranævnte, er, at skillelinien imellem de tugtende og de forebyggende anstalter ikke findes i England, medens den er ganske godt iagttaget i Frankrig.

Endnu en fejl ved det engelske system, hvis betydning jeg alt har påvist, er denne, at når den franske lov af 1850 har fejlet deri, at den ikke har opretholdt de offentlige anstalters overvægt, har den dog indrømmet deres beståen samtidig med private, medens den engelske lov af 1854 udelukker de offentlige og derved tilsidesætter statens ret og pligt som den ansvarlige vogter af den offentlige og private sikkerhed.

Når reformen kommer, må den give sit grundprincip og sit formål i en klar og bestemt form. Forlanger man grundprincippet og grundformen for den repressive og penitentiarer reform, vil jeg svare, hvad jeg ofte har haft lejlighed til at anføre: „den ret, som er kaldet til at lede straffevæsenet og den menneskelige retfærdighed og som er begrændset af den sociale ordens og af den offentlige og private sikkerheds naturlige fordringer, ligger i det lovmæssige forsvar, som foreskriver at sætte den skyldige ud af stand til at skade. Men eftersom fangenskabets på livstid er en materiel garanti, som man kun kan søge til undtagelsesvis i de mest alvorlige tilfælde, må man af den repressive og

penitentiære reform forlange afskrækkelsens og forbedringens moralske garanti for såvidt mulig gennem et fangenskab på tid at forebygge faren for tilbagefald.“

Idet jeg slutter denne lange og dog kortfattede sammenlignende undersøgelse, tror jeg mig berettiget til, jeg gentager det, at sige, at Frankrig følger en bedre vej og at det for øjeblikket, hvad de omhandlede institutioner angår, intet har at misunde og at læne hos England. Man kan sige, at Frankrig i samme henseende ikke er gået rask nok frem, men ikke, at det er gået baglænds på fremskridtets vej.

Når man opmærksom undersøger den vej, som England har fulgt for at omdanne sine penitentiære anstalter og fængsler og administrationen af sin kriminelle retspleje, kan man ikke undgå at bemærke, at det ofte har ladet sig påvirke af hvad der er gået forud i Frankrig. Loven af 1854, om reformskolerne for unge fanger, er, som vi have set, kun en unøjagtig og slet forstået efterligning af den franske lov af 5 Aug. 1850. Hvad angår fængslerne for de voksne fanger, så er det Frankrigs eksempel, som England har ladet sig påvirke af i sin ny lov af 1877¹⁾ forat indføre orden og ensartethed i sine forskellige fængsler, som benyttes såvel til varetægt som til straf.²⁾ Jeg skal tilføje, at jeg ikke vil undre mig over, om England engang for at give sin politiretslige ordning større kraft og sin statistik mere garanti for nøjagtighed lånte af Frankrig fiskalvæsenet (*ministère public*) og nogle praktiske fremgangsmåder hos den kriminelle retsplejes administration.

Det kan nok være tilladt at kritisere England i visse henseender, når man i så mange andre må beundre den fremadskridende ånd hos denne store nation, som behersket af lovene og den offentlige mening følger civilisationens grad-

¹⁾ Se Tidsskriftet, bind 1, side 332 og anden årgang, side 212.

²⁾ Forfatteren sigter her vistnok til den franske lov af 5 Juni 1876 om de departementale fængsler. (Red. anm.)

vide og fredelige udvikling og i to århundreder har foretaget så mange reformer uden nogen revolution.

Der er en fejl, som jeg næppe har omtalt i denne beretning, og den er ikke desto mindre den alvorligste. Det er tilbøjeligheden til en filantropi, som er opfyldt af gode hensigter men altfor modtagelig for ædelmodige illusioner, og som gør fordring på i Frankrig at indføre en ny måde at opfatte og udføre kærlighedsgerningen på, idet den i så henseende tager England til forbillede. Den ser ikke, at man ved at efterligne de industrielle skoler vil bewirke, at Frankrig kommer ind på det lovmæssige velgørenheds system, som vil føre det til det sørgelige system for fattigbehandling, hvis beklagelige følger England i næsten tre århundreder har lidt under. Gud bevare Frankrig for den lovmæssige og pligtmæssige velgørenhed, thi den fører til velgørenhedens selvmord. Staten kan ikke give kærligheden hverken forskrifter eller pålæg. Kærligheden, den eneste sande, den eneste virksomme, den som kristendommens ånd indgiver, som moralen lærer, som filosofien ærer, som den politiske økonomi tilråder, denne kærlighed lever kun i tanken om ofre og i opofrende handlinger, og dens lykkelige praksis er dybt rodfæstet i de franske sæder, uden at man ganske vist kan sige, at den er banlyst fra de engelske. Den har i England vist sig i den beundringsværdige opofrelse, hvormed BARNARDO og STEPHENSON have skabt de mangfoldige institutioner, som blev de anerkendte industrielle skolars forbilleder. Men med det certifikat, som den lovmæssige kærlighed udstøder til den industrielle skole, forsvinder den dydige opofrelse, som ene kan bevare kærlighedens udtømmelige kilde til gode gerninger. Den industrielle skole er således grændsen, hvor kærlighedens opofrelse ender i England og hvor det system af lovmæssig forpligtelse begynder, som knytter sig til fattighusskolerne. Lad os ikke gå hen og bringe Frankrig i klemme i et lignende maskineri.

Med hensyn til de principer, som skulle styre de fore-

byggende institutioner ligeoverfor børnene, ere vi i Frankrig på rette vej. Lad os da blive der, og lad os blot arbejde på at udbrede og fuldkommengøre anvendelsen af principerne og rette vore kræfter særlig på den fremadskridende bevægelse, som for de forældreløse og forladte børn gør fordring på to udmærkede institutioner, som passe godt til vore sæder og vor nationale karakter, nemlig det agerbrugende og industrielle orfelinat og patronageselskaberne for anbringelsen af børn ved landbrug eller i industrielle værksteder, og vi ville således fuldende et ligeså nyttigt som fortjenstfuldt værk.
